

Štátna ochrany prírody SR
Správa CHKO Biele Karpaty Nemšová

Program starostlivosti
CHA Pavúkovo jarok – SKUEV0369

1	ZÁKLADNÉ ÚDAJE	1
1.1	Číslo podľa štátneho zoznamu, číslo alebo kód* územia	1
1.2	Kategória a názov územia	1
1.3	Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia alebo medzinárodný doklad o zaradení lokality do sústavy území medzinárodného významu,* predmet ochrany	1
1.4	Lokalizácia územia (kraj, okres, obec, katastrálne územie) a vymedzenie územia	2
1.5	Celková výmera územia:	2
1.6	Vzťah k schválenej územnoplánovacej dokumentácii regiónu a dotknutých obcí	2
2	SÚČASNÝ STAV	3
2.1	Prírodné pomery územia (geografická poloha, geologické, geomorfologické, klimatické, hydrologické a pôdne pomery, biotopy, flóra a fauna, významné abiotické javy a krajinné prvky)	3
2.2	Stav a podmienky ochrany prírody a krajiny	8
2.3	Výskum a monitoring	10
2.4	Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia), pozitívne a negatívne faktory	11
3	HODNOTENIE	13
3.1	Ekologické hodnotenie	13
3.1.1	Hodnotenie stavu biotopov, druhov a stavu ich zachovania (priaznivý stav druhu, biotopu, časti krajiny)	13
3.1.2	Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody v území	15
3.2	Socioekonomické hodnotenie vybraných aktivít, pozitívne i negatívne vplývajúcich na predmet ochrany	15
3.3	Členenie územia na ekologicko-funkčné priestory a zóny	16
3.1.3	Ekologicko-funkčné priestory	16
3.3.2	Zóny	18
4	CIELE A OPATRENIA	19
4.1	Strategické ciele (SC) na dosiahnutie priaznivého stavu	19
4.2	Operatívne ciele (OC) na dosiahnutie priaznivého stavu	19
4.3	Navrhované opatrenia a regulatívy	20
4.4	Opatrenia a regulatívy vyplývajúce z príslušného medzinárodného dohovoru	22
5	SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI	23
6	ZÁVEREČNÉ ÚDAJE	27
6.1	Použité podklady a zdroje informácií	27
6.2	Doklad o prerokovaní programu starostlivosti s vlastníkmi dotknutých pozemkov	27
6.3	Vyhodnotenie pripomienok dotknutých orgánov štátnej správy, samosprávy, zainteresovaných subjektov a vlastníkov pozemkov	27
6.4	Údaje o vyhotovovateľovi a spracovateľovi programu starostlivosti	27

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Číslo podľa štátneho zoznamu, číslo alebo kód* územia

Číslo podľa štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody SR: M/1287
Číslo a kód územia v európskej sústave chránených území NATURA 2000:
SKUEV0369 Pavúkov jarok

1.2 Kategória a názov územia

Chránený areál Pavúkov jarok

1.3 Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia

Prvé chránené územie národnej siete na tejto lokalite s názvom Pavúkov jarok v kategórii chránený prírodný výtvor bolo vyhlásené nariadením ONV v Trenčíne č. 4-14/IX z 21.8.1984 s účinnosťou od 21.8.1984 a zapísané v Štátnom zozname osobitne chránených častí prírody pod číslom 128. V roku 1996 bolo v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 293/1996 Z. z. preradené do kategórie prírodná pamiatka s účinnosťou 1.11.1996.

Územie je súčasťou európskej sústavy chránených území (tzv. Natura 2000). Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu (ďalej len „Výnos“), bolo zaradené ako navrhované územie európskeho významu pod označením SKUEV0369 Pavúkov jarok.

Navrhované územia európskeho významu schválila Európska komisia. Dňa 25. januára 2008 bolo vydané rozhodnutie Komisie ES K(2008)271, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma zoznam území európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne, ktorého súčasťou je aj predmetné územie SKUEV 0369 Pavúkov jarok s výmerou 26,7 ha.

Chránený areál Pavúkov jarok s výmerou 22,49 ha bol vyhlásený vyhláškou KÚŽP v Trenčíne č. 2/2009 zo 16. februára 2009, ktorá vyšla vo Vestníku vlády SR, ročník 19, čiastka 3, vydaná 27. februára 2009. Účinnosť nadobudla 1.3.2009.

Touto vyhláškou bolo zrušené nariadenie ONV v Trenčíne č. 4-14/IX z 21.8.1984 o vyhlásení CHPV Pavúkov jarok (§ 4).

Dňa 26. januára 2013 bolo v Úradnom vestníku EÚ zverejnené rozhodnutie Komisie 2013/22/EÚ zo 16. novembra 2012, ktorým prijíma šiesty aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne – pod číslom C(2012)8120, ktorého súčasťou je aj aktualizované územie SKUEV0369 Pavúkov jarok s výmerou 22,49 ha.

Aktualizovaný SKUEV0369 s výmerou 22,49 ha je totožný s CHA Pavúkov jarok.

V celom území platí 4. stupeň ochrany prírody.

Predmet ochrany:

- vo vzťahu k EÚ: európska sústava chránených území – SKUEV0369 (v súlade so SDF)

Biotoxy európskeho významu: Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (91E0*), Lk 5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430), Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510) a **druhy európskeho významu:** spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*),

modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*), modráčik bahniskový (*Maculinea nausithous*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*).

- vo vzťahu k SR: národná sieť chránených území – CHA, v súlade s vyhláškou MŽP SR č. 24/2003, príloha č.1 a 4 – biotopy a druhy národného významu, pre ktoré sa vyhlasujú chránené územia)

Biotopy národného významu: Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a **druhy národného významu:** zlatenka Chrysididae (*Omalus violaceus*), súmračník čiernohnedý (*Heteropterus morpheus*), vidlochvost ovocný (*Iphiclides podalirius*), perlovec dvojradový (*Brenthis hecate*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka obojková (*Natrix natrix*), netopier hrdzavý (*Nyctalus noctula*).

1.4 Lokalizácia územia (kraj, okres, obec, katastrálne územie) a vymedzenie územia

Kraj	Okres	Obec	Katastrálne územie
Trenčiansky	Nové Mesto nad Váhom	Stará Turá	Stará Turá

1.5 Celková výmera územia:

22 4874 m² (22,487 ha) podľa katastra nehnuteľností
22,536 ha podľa GIS

z toho dve samostatné časti – vzdialené od seba cca 650 m

Pavúkov jarok: 14 6057 m²
Drgoňova dolina: 7 8817 m²

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo chráneného areálu podľa § 17, ods. 3 nie je vyhlásené.

1.6 Vzťah k schválenej územnoplánovacej dokumentácii regiónu a dotknutých obcí

Územný plán veľkého územného celku Trenčianskeho kraja (ÚPN VÚC) apríl 1998, Závazná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č.149/1998 Z. z.

- PP Pavúkov jarok je uvedená v zozname chránených území na strane 231.

Zmeny a doplnky ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja č.1/2004

boli schválené v Zastupiteľstve TSK uznesením č. 259/2004 zo dňa 23.6.2004. Všeobecne záväzné nariadenie TSK č.7/2004, ktorým sa vyhlásili "Zmeny a doplnky záväznej časti ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja", uverejnenej v Zbierke zákonov SR č. 149/1998 Z. z., bolo schválené Zastupiteľstvom TSK uznesením č.260/2004 dňa 23.6.2004 a nadobudlo účinnosť dňom 1.8.2004.

Zmeny a doplnky ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja č.2/2011

boli schválené v Zastupiteľstve TSK dňa 26.10.2011, uznesením číslo 297/2011 a ich záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením (VZN) číslo 8/2011. VZN nadobudlo právoplatnosť 25.11.2011.

- CHA Pavúkov jarok uvedený v prehľade PR – strana 232
- SKUEV0369 Pavúkov jarok uvedený v prehľade ÚEV NATURA 2000 – strana 234
- Bod 5.16 VZN znie: Rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností a najmä v osobitne chránených územiach (v zmysle územnej

ochrany, sústavy NATURA 2000 a pod.), biotopov európskeho a národného významu,“ prvkoch územného systému ekologickej stability, NECONET, zvlášť biotopoch osobitne chránených a ohrozených druhov bioty, mokradí a voľne žijúcich živočíchov. Využívanie územia zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny – strana 3

Územný plán mesta Stará Turá

bol schválený v Zastupiteľstve dňa 25.10. 2012 uznesením č.40-XXII/2012, spracovateľom ÚPD je ECOCITIES, s.r.o. Piešťany – Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

V kapitole 2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny (strana 77) je CHA Pavúkov jarok uvedený medzi chránenými územiaми – ako súčasť územia európskeho významu SKUEV0369 Pavúkov jarok na strane 80.

Chránené územie je v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou.

2 SÚČASNÝ STAV

2.1 Prírodné pomery územia

Geografická poloha

Chránené územie sa nachádza v Trenčianskom kraji, okrese Nové Mesto nad Váhom, v katastrálnom území Stará Turá.

Lokalita je situovaná juhozápadne od mesta Stará Turá, pozostáva z dvoch samostatných častí: jednu časť – Pavúkov jarok, tvoria brehové a trávne porasty v nive Pavlíkovho jarku od železničného mosta tzv. žandárskeho, poniže osady Paprad' až po vodnú nádrž Dubník II. a druhú časť – Drgoňova dolina, brehové a trávne porasty v nive potoka Kostolník od osady Drgoňova dolina až po osadu Vankovci.

Leží v nadmorskej výške 267 – 311 m n. m.

Územie patrí do alpského biogeografického regiónu.

Geologické pomery

Geologický podklad územia tvoria prevažne rozličné typy slieňovcov a vápencov budujúcich v týchto miestach kysuckú jednotku bradlového pásma. V dolnom úseku Pavlíkovho jarku a Drgoňovej doliny sa vyskytujú vápnité pieskovce, rohovcové vápence a bridlice spodnojurského veku, ľavostrannú časť Pavlíkovho jarku tu ešte budujú aj paleogénne pieskovce a zlepenice.

Geomorfologické pomery

Územie podľa geomorfologických jednotiek radíme do sústavy Alpsko-himalájskej, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty, oblasti Slovensko-moravské Karpaty, celku Myjavská pahorkatina.

Základným typom reliéfu územia je reliéf pedimentových podvrchovín a pahorkatín s charakteristickými eróznymi-denudačnými tvarmi, najmä s typickými úvalinovými dolinami.

Klimatické pomery

Územie sa nachádza v okrsku s teplou horskou klímou, v mierne teplej oblasti, ktorú charakterizuje priemerne 30 – 40 letných dní za rok. Množstvo zrážok sa pohybuje v rozmedzí 600 – 800 mm za rok.

Pedologické pomery

Územie sa nachádza v oblasti s výskytom hnedých pôd na stredne ťažkých zvetralinách, illimerizovaných pôd na sprašových hlinách a rendzín na zvetraných karbonatických horninách. Pôdy sú hlinité, neskeletnaté až slabo skeletnaté. V nivnej časti územia sa nachádzajú aj fluvizeme a oglejené pôdy.

Hydrologické pomery

Pavúkov jarok medzi osadou Paprad' a VN Dubník II. je periodický vodný tok, vysychajúci hlavne koncom leta a v jeseni, potok Kostolník v Drgoňovej doline je stabilný tok. Ide o recipienty s dažďovo-snehovým režimom odtoku, akumuláciou vodných zásob v období december – január, vysokou vodnatosťou v období február – apríl, maximálnym prietokom v marci a minimálnym v septembri. V potočnej nive sa miestami vyskytujú vývery podzemnej vody sekundárneho charakteru, t.j. vody, ktoré vsiakli do náplavov z povrchového toku resp. sú vyústením drenáže.

Biotopy

Kód biotopu/ kód NATURA 2000	Názov biotopu	Významnosť biotopu	Výmera biotopu v CHÚ	% z celkovej výmery CHÚ
Lk1 / 6510	Nížinné a podhorské kosné lúky	EV	2,23 ha	10 %
Lk5 / 6430	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach	NV	0,48 ha	2 %
Ls1.3/ 91E0*	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	P	12,25 ha	54 %
Lk 6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí	NV	7,58 ha	34 %

Vysvetlivky:

Významnosť biotopu : NV – biotop národného významu, EV – biotop európskeho významu,
P – prioritný biotop európskeho významu,
v prílohe č. 1 vyhlášky č. 24/2003 Z. z.

Nelesné biotopy

Lk6 podmáčané lúky podhorských a horských oblastí

Vyskytuje sa v oboch častiach územia, ide o prevažujúci travinný biotop, celková výmera územia biotopu v chránenom území je približne 7,58 ha – 34 %. Je tvorený spoločenstvami zväzu *Calthion* R. Tx. 1937, podzväzu *Calthenion* R. Tx. 1937 a *Filipendulenion*. Miestami tvorí komplex so spoločenstvami zväzu *Arrhenatherion* (biotop Lk1) – v časti Drgoňova dolina a na pravom brehu Pavúkovho jarku poniže železničného mosta.

Z tráv sú hojne zastúpené druhy psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*). Veľmi hojne je zastúpený druh pakost lúčny (*Geranium pratense*), ktorý v časti Drgoňova dolina v letnom aspekte dominuje, na podmáčaných plochách a okrajoch brehových porastov sú hojne širokolisté byliny, najmä pichliač sivý (*Cirsium canum*), pichliač zelinový (*Cirsium oleraceum*), a ďalšie druhy ako krkoška chlpatá (*Chaerophyllum hirsutum*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*), čerkáč obyčajný (*Lysimachia vulgaris*), mäta dlholistá (*Mentha longifolia*), cesnak orešcový (*Allium*

scorodoprasum). Na rozhraní biotopu Lk6 a brehových porastov sa v časti Pavúkov jarok občas vyskytuje deväťsil hybridný (*Petasites hybridus*). Druh krvavec lekársky (*Sanguisorba officinalis*), živná rastlina motýľov rodu *Maculinea* sa vyskytuje hojne v časti Drgoňova dolina, malá populácia je v časti Pavúkov jarok poniže železničného mosta. Nitrofilné druhy reprezentuje bohato sa vyskytujúca pľháva dvojdomá (*Urtica dioica*). Výskyt inváznych druhov rastlín nebol zistený. Maloplošný sekundárny porast trsti obyčajnej (*Phragmites australis*) sa nachádza v centrálnej časti Drgoňovej doliny, druh sa zatiaľ nespráva expanzívne. V Drgoňovej doline sa pomerne často vyskytuje pichliač roľný (*Cirsium arvense*), občas aj smlz kroviskový (*Calamagrostis epigejos*). Tieto druhy treba pravidelným obhospodarovaním potláčať.

Lokality, najmä centrálné časti lúčnych polygónov, sú v posledných rokoch pravidelne kosené s ohľadom na životný cyklus motýľov rodu *Maculinea*. Okraje smerom k brehovým porastom s dominanciou vysokých bylín sú menej obhospodarované.

Lk1 nížinné a podhorské kosné lúky (6510)

Fragmentované suchšie lúky zväzu *Arrhenatherion elatioris*, čiastočne kosené, čiastočne zarastajúce náletom. Najčastejšie sa vyskytujúce druhy tráv sú ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), traslica prostredná (*Briza media*), stoklas vzpriamený (*Bromus erectus*). Z bylín sú hojné druhy paštrnák siaty (*Pastinaca sativa*), skorocel prostredný (*Plantago media*), skorocel kopijovitý (*P. lanceolata*), šalvia lúčna (*Salvia pratensis*). Tieto biotopy zaberajú malú výmeru, v rámci celého CHÚ 2,23 ha – cca 10 % výmery územia a tvoria komplex s biotopom Lk6 podmäčané lúky podhorských a horských oblastí.

Lk5 vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430)

Plošne je obmedzený na malú výmeru, v rámci celého CHÚ 0,48 ha – 2 %, zvyčajne tvorí prechod medzi jaseňovo-jelšovými porastmi lemujúcimi vodné toky Kostolník a Pavúkov jarok a kosenými podmäčanými lúkami. Pekné ukážky tohto biotopu sú vyvinuté napr. v časti Drgoňova dolina po obvode sekundárneho porastu jelší a vrb v mieste bývalého náhonu alebo v časti Pavúkov jarok na dne bývalého rybníka na ľavom brehu. Časté sú druhy pichliač sivý (*Cirsium canum*), pichliač zelinový (*Cirsium oleraceum*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*), čerkáč obyčajný (*Lysimachia vulgaris*), mäta dlholistá (*Mentha longifolia*), vrbica vrbolistá (*Lythrum salicaria*), deväťsil hybridný (*Petasites hybridus*), štiav tupolistý (*Rumex obtusifolius*). Aj v tomto biotope sú pomerne hojné živné rastliny motýľov pakost lúčny (*Geranium pratense*) a krvavec lekársky (*Sanguisorba officinalis*).

Lesné biotopy

Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (91E0*)

Prioritný biotop európskeho významu, sa vytvoril pozdĺž vodného toku v časti Pavúkov jarok a pozdĺž potoka Kostolník v časti Drgoňova dolina, kde sa nachádza ešte oddelená časť – lesík okolo bývalého mlynského náhonu. Celková plocha biotopu v oboch častiach CHÚ je 12,25 ha (54 % výmery územia). V stromovej etáži sa prednostne vyskytuje jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), časté sú jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), vrbica biela (*Salix alba*) a vrbica krehká (*S. fragilis*). Občas sa vyskytuje javor poľný (*Acer campestre*), lipa malolistá (*Tilia cordata*) a lipa veľkolistá (*T. platyphyllos*), v časti Pavúkov jarok aj nepôvodný topol kanadský (*Populus × canadensis*). Krovitá etáž je slabo vyvinutá, vyskytujú sa v nej druhy javor poľný (*Acer campestre*), baza čierna (*Sambucus nigra*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*). V podraсте sa v jarnom aspekte hojne vyskytuje cesnak medvedí (*Allium ursinum*). Po obvode brehových porastov Pavúkovho jarku sa občas vyskytujú maloplošné porasty deväťsily hybridného (*Petasites hybridus*)

a vysokých ostríc s dominanciou druhu ostrica ostrá (*Carex acutiformis*). Ďalej sú zastúpené bežné hygrofilné a nitrofilné druhy. Sekundárny porast jelší a vrb s podrastom, kde sa uplatňuje deväťsil hybridný (*Petasites hybridus*) a ostrica predĺžená (*Carex elongata*) vznikol na dne zazemneného rybníka pri Pavúkovom jarku.

Veková štruktúra porastov je rôznorodá, miestami sú porasty líniové, miestami širšie. Invázne druhy drevín neboli zaznamenané. Z invázyjných druhov rastlín sa v oboch častiach CHÚ vyskytuje netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*).

Výskyt biotopov je spracovaný v prílohe 7.3.1 Mapa biotopov.

Flóra

Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia Slovenska (Plesník 2002) územie patrí do dubovej zóny, horskej podzóny, flyšovej oblasti, okresu Myjavská pahorkatina. Celkom tu bolo zistených 129 taxónov cievnatých rastlín. Nižšie rastliny územia neboli doteraz skúmané.

V území neboli zistené žiadne chránené rastliny, ani druhy európskeho a národného významu. Z ohrozených druhov rastlín bol zaznamenaný krtičník tŕňomilný (*Scrophularia umbrosa*) v kategórii LR – menej ohrozený. Z nepôvodných, invázne sa správajúcich taxónov sa v území vyskytuje druh netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*), v stromovej etáži brehových porastov Pavúkovho jarku sa vyskytuje topol kanadský (*Populus x canadensis*).

Fauna

V území sú dominantné živočíšne spoločenstvá umelo vytvorených a udržiavaných trávnatých biotopov – hlavne mezofilných až podmáčaných lúk. Viazané sú na ne viaceré chránené a ohrozené druhy **bezstavovcov**, predovšetkým motýľov. Medzi najvýznamnejšie patria dva druhy modráčikov – modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*) a modráčik bahniskový (*M. nausithous*), ale aj ohniváček veľký (*Lycaena dispar*). Na vysokobylinné porasty lemujúce potoky je viazaný spriadač kostihojový (*Euplagia = Callimorpha quadripunctaria**). Živnou rastlinou ohrozeného modráčika bielopáseho (*Aricia eumedon*) je pakost lúčny (*Geranium pratense*). Z vodných bezstavovcov možno spomenúť vzácnejší nížinný druh podenky (*Siphonurus aestivalis*).

Fauna **stavovcov** je typická pre mozaikovitú krajinu – ekoton, na styku lúk s krovinatými až lesnými biotopmi. Spomedzi piatich druhov obojživelníkov možno zaradiť k menej početným druhom kunku žltobruchu (*Bombina variegata*) a rosničku zelenú (*Hyla arborea*), medzi bežné druhy plazov patrí slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*) či užovka obojková (*Natrix natrix*). Vzácnejšie druhy avifauny reprezentuje napríklad chrapkáč poľný (*Crex crex*), dateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), dateľ čierny (*Dryocopus martius*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*) a niektoré ďalšie druhy spevavcov. Z cicavcov patrí k zriedkavejším druhom pľšík lieskový (*Muscardinus avellanarius*), myška drobná (*Micromys minutus*) a veverica stromová (*Sciurus vulgaris*). Z hmyzožravcov tu žije piskor obyčajný (*Sorex araneus*), piskor malý (*Sorex minutus*), jež východoeurópsky (*Erinaceus concolor*) a krt podzemný (*Talpa europaea*). Vyskytnúť sa tu môžu prakticky všetky druhy poľovnej zveri žijúce v regióne. Z lasicovitých šeliem stojí za zmienku jazvec lesný (*Meles meles*).

Vedecký názov taxónu	Slovenský názov taxónu	Významnosť druhu	Medzinárodné dohovory	§	Kategória IUCN
<i>Lycaena dispar</i>	ohniváček veľký	P, príl. 4	Bern2, HD2, HD4, E	§	VU
<i>Maculinea nausithous</i>	modráčik bahniskový	P, príl. 4	Bern2, HD2, HD4, E	§	CR

Vedecký názov taxónu	Slovenský názov taxónu	Významnosť druhu	Medzinárodné dohovory	§	Kategória IUCN
<i>Maculinea teleius</i>	modráčik krvavcový	P, príl. 4	Bern2, HD2, HD4, E	§	EN
<i>Euplagia</i> (= <i>Callimorpha</i>) <i>quadripunctaria</i> *	spriadač kostihojový	P, príl. 4	HD2, E	§	CR
<i>Heteropterus morpheus</i>	súmračník čiernohnedý	NV, príl. 4			VU
<i>Iphiclides podalirius</i>	vidlochvost ovocný	NV, príl. 4			LR:nt
<i>Brenthis hecate</i>	perlovec dvojradový	NV, príl. 4			EN
<i>Brenthis daphne</i>	perlovec černicový				LR:lc
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	P, príl. 4	Bern2, HD2, 4, E	§	LR:cd
<i>Dendrocopos syriacus</i>	ďateľ hnedkavý	P, príl. 4	-	§	
<i>Dryocopus martius</i>	ďateľ čierny	P, príl. 4	-	§	
<i>Lanius collurio</i>	strakoš červenochrbtý	P, príl. 4	-	§	
<i>Crex crex</i>	chrapkáč poľný	P, príl. 4	Bern2, Bonn2, BD1, E	§	LR:cd
<i>Rana dalmatina</i>	skokan štihly	EV, príl. 6A	Bern2, HD4	§	LR:lc
<i>Lacerta agilis</i>	jašterica obyčajná	EV, príl. 6A	-	§	
<i>Musccardinus avellanarius</i>	pľšík lieskový	EV, príl. 6A	Bern3, HD4	§	LR:lc
<i>Omalus violaceus</i>	zlatenka – Chrysididae	NV, príl. 4	-	§	
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	NV, príl. 6B	Bern3	§	LR:cd
<i>Hyla arborea</i>	rosnička zelená	NV, príl. 4	Bern2, HD4	§	LR:nt
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	NV, príl. 6B	Bern3, HD5	§	LR:lc
<i>Anguis fragilis</i>	slepúch lámavý	NV, príl. 4	Bern3	§	LR:nt
<i>Natrix natrix</i>	užovka obojková	NV, príl. 4	Bern2	§	LR:lc
<i>Nyctalus noctula</i>	netopier hrdzavý	NV, príl. 4	Bern2, Bonn2, HD4	§	LR:lc
<i>Sciurus vulgaris</i>	veverica stromová	NV, príl. 6B	Bern3	§	LR:lc
<i>Sorex araneus</i>	piskor obyčajný	NV, príl. 6B	-	§	-
<i>Sorex minutus</i>	piskor malý	NV, príl. 6B	-	§	-
<i>Erinaceus concolor</i>	jež východoeurópsky	NV, príl. 6B	Bern3	§	DD
<i>Siphonurus aestivalis</i>	podenka	-	-		zriedkavý nížinný druh
<i>Dolichovespula media</i>	osa prostredná	-	-		vzácný druh
<i>Priocnemis fennica</i>	hrabavka	-	-		vzácný druh
<i>Polyommatus</i> (= <i>Aricia</i>) <i>eumedon</i>	modráčik bielopásy	-	-		LR:nt
<i>Martes foina</i>	kuna skalná	-	Bern3		DD
<i>Meles meles</i>	jazvec lesný	-	Bern3		VU
<i>Micromys minutus</i>	myška drobná	-	-		LR:lc
<i>Mustela nivalis</i>	lasica myšožravá	-	Bern3		LR:lc

Vysvetlivky:

Významnosť druhu: druh národného významu – NV, druh európskeho významu – EV, prioritný druh európskeho významu – P

Dohovory: v rámci ktorých medzinárodných dohovorov je druh chránený a v ktorých prílohách je zaradený § – chránený

Kategória IUCN – kategória ohrozenosti druhu podľa IUCN (BALÁŽ, D., MARHOLD, K., URBAN, P. eds., 2001: Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska, Ochr. Prír. 20 (Suppl.))

CR – kriticky ohrozený, EN – ohrozený, VU – zraniteľný

LR:cd – závislý na ochrane, LR:nt – takmer ohrozený, LR:lc – najmenej ohrozený,

DD – údajovo nedostatočný

Výskyty druhov, ktoré si vyžadujú špeciálny manažment, odlišný od bežnej starostlivosti o biotopy, je spracovaný v rámci mapovej prílohy 7.3.2

Významné abiotické javy

Abiotické javy nie sú v území predmetom ochrany.

Krajinné prvky

Brehový porast oboch tokov dotvára v širšej lokalite charakteristický vzhľad krajiny a predstavuje významný krajinný prvok.

2.2 Stav a podmienky ochrany prírody a krajiny

Územie CHA Pavúkov jarok v časti Pavúkov jarok má zabezpečenú územnú ochranu od roku 1984, keď bolo vyhlásené v kategórii chránený prírodný výtvor, neskôr prírodná pamiatka (PP). Samostatná časť Drgoňova dolina nebola súčasťou chráneného územia národnej siete.

Územie s aktualizovanou hranicou pôvodnej PP Pavúkov jarok spolu so samostatnou časťou Drgoňova dolina je od roku 2004 súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000 (SKUEV0369 Pavúkov jarok). V roku 2009 bolo toto európske územie vyhlásené v kategórii Chránený areál Pavúkov jarok. Ochranné pásmo nebolo vyhlásené (§17, ods.3).

Kategorizácia chráneného územia podľa IUCN:

Manažmentová kategória IV: Chránené územie (areál) starostlivosti o biotopy/druhy

Chránené územie kategórie IV má za cieľ chrániť jednotlivé druhy a biotopy. Manažment odráža túto prioritu, vyžaduje aktivity a pravidelné zásahy, aby boli splnené požiadavky jednotlivých druhov a biotopov.

Územie nie je zónované. V celom území platí 4. stupeň ochrany prírody.

Platný stupeň ochrany prírody zabezpečuje dostatočnú územnú ochranu, umožňuje realizáciu regulačných a rekonštrukčných zásahov, potrebných pre zachovanie alebo zlepšenie priaznivého stavu biotopov a druhov, ktoré sú v území predmetom ochrany.

V zmysle Zákona o ochrane prírody tu platia nasledujúce regulatívy:

Pre štvrtý stupeň ochrany Zákon o ochrane prírody v §15 definuje zakázané činnosti a činnosti vyžadujúce súhlas orgánu ochrany prírody, z nich sú ďalej uvedené vybrané identifikované činnosti:

§15 ods. (1) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, je **zakázané** vykonávať činnosti:

- vjazd a státie s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútom alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia

Zákaz sa nevzťahuje na vjazd alebo státie vozidla, vrátane motorovej trojkolky, motorovej štvorkolky a snežného skútra

- a) slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku alebo patriaceho vlastníkovi, správcovi, nájomcovi pozemku,
- b) na miesta, ktoré orgán OP vyhradí
- c) ak jeho vjazd alebo státie boli povolené podľa osobitného predpisu.

- vchádzať alebo stáť s bicyklom na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy;

Zákaz sa nevzťahuje na vjazd alebo státie bicykla

- a) slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku alebo patriaceho vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku,
- b) na miesta, ktoré orgán OP vyhradí
- c) ak jeho vjazd alebo státie boli povolené podľa osobitného predpisu.

- pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce,

Zákaz neplatí na pohyb

- a) v súvislosti s obhospodarovaním pozemku, výkonom práva poľovníctva alebo výkonom rybárskeho práva a na pohyb vlastníka, správcu, nájomcu pozemku,
- b) na miestach, ktoré orgán OP vyhradí

- táboriť, stanovať, bivakovať, jazdiť na koni, zakladať oheň mimo uzavretých stavieb, vykonávať iné športové aktivity za hranicami zastavaného územia obce,

Zákaz neplatí na miestach vyhradených orgánom OP.

- organizovať verejné telovýchovné, športové a turistické podujatie, ako aj iné verejnosti prístupné spoločenské podujatie,

Zákaz neplatí na miestach vyhradených orgánom OP.

- použiť zariadenie spôsobujúce svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovánú hudbu mimo uzavretých stavieb,

Zákaz neplatí na miestach vyhradených orgánom OP.

- rozširovať nepôvodné druhy,

Zákaz neplatí na miestach vyhradených orgánom OP.

- zbierať rastliny vrátane ich plodov,

Zákaz neplatí na miestach vyhradených orgánom OP.

Zákaz neplatí na vlastníka, správcu, nájomcu pozemku

- organizovať spoločné poľovačky

- vykonávať banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom,

- umiestniť informačné, reklamné alebo propagačné zariadenie, ako aj akýkoľvek iný reklamný alebo propagačný pútač, alebo tabuľu,

Zákaz neplatí na miestach, ktoré orgán OP vyhradí.

- aplikovať chemické látky a hnojivá,

Zákaz neplatí na miestach, ktoré orgán OP vyhradí.

- rozorávať existujúce trvalé trávne porasty a rúbať dreviny,

Zákaz neplatí na miestach, ktoré orgán OP vyhradí.

- zbierať nerasty alebo skameneliny,

Zákaz neplatí na miestach, ktoré orgán OP vyhradí.

- oplocovať pozemok okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice,

Zákaz neplatí na miestach, ktoré orgán OP vyhradí.

- umiestniť košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat,

Zákaz neplatí na miestach, ktoré orgán OP vyhradí.

- vykonávať geologické práce,

Zákaz neplatí na miestach, ktoré orgán OP vyhradí.

- voľne pustiť psa okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitných predpisov (služobný pes) a poľovného psa.

Zákaz neplatí na miestach, ktoré orgán OP vyhradí.

§15 ods. (2) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, sa **vyžaduje súhlas** orgánu ochrany prírody na **vykonávanie činností** :

- umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady a energetických porastov na poľnohospodárskej pôde,
- výstavbu lesných ciest a zväznic,
- budovanie a vyznačenie turistického chodníka, náučného chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy, cyklotrasy alebo mototrasy,
- vykonávanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností ozbrojenými zbormi a ozbrojenými silami mimo vojenských priestorov a vojenských obvodov; vykonanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností v oblasti civilnej ochrany, Hasičským a záchranným zborom, alebo zložkami integrovaného záchranného systému za hranicami zastavaného územia obce,
- umiestnenie krátkodobého prenosného zariadenia, ako je predajný stánok, prístrešok, konštrukcia alebo zariadenie na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov, scénickej stavby pre film alebo televíziu za hranicami zastavaného územia obce,
- let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia,
- osvetlenie bežeckej trate, lyžiarskej trate a športového areálu mimo uzavretých stavieb,
- vykonávanie technických geologických prác,
- pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajňovanie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek;

Súhlas sa nevyžaduje na miestach vyhradených orgánom OP.

- umiestnenie stavby.

V minulom období pre toto územie nebol spracovaný a schválený Program starostlivosti resp. Osobitný režim ochrany (ORO).

2.3 Výskum a monitoring

V území boli preskúmané denné motýle, vybrané čel'ade blanokrídlovcov a ichtyofauna vodných tokov. Útržkovité nepublikované údaje sú o výskyte chrobákov. Početné sú nepublikované údaje o výskyte vtákov a cicavcov. Priebežne prebieha aj základný floristický výskum, v roku 2013 boli vymapované biotopy územia.

Rok/y výskumu	Názov (zameranie) výskumu	Kto výskum realizoval
2012 – 2013	Lepidoptera - inventarizácia, monitoring	Ľubomír Vít'az
2012 – 2013	mapovanie biotopov	Katarína Rajcová

Rok/y výskumu	Názov (zameranie) výskumu	Kto výskum realizoval
2004	Hymenoptera - čiastočná inventarizácia	Pavol Deván
2004	Coleoptera - čiastočná inventarizácia	Oto Majzlan
2006	Ryby - inventarizácia	Jozef Májsky

2.4 Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia), pozitívne a negatívne faktory

• priemysel a energetika

V území ani blízkom okolí sa nevykonáva priemyselná činnosť.

Územím v časti Pavúkov jarok – južne od tzv. žandárskeho mostu prechádzajú líniové elektrické vedenia VN – 22 kV č. 1032, 209, 357 s ochranným pásom 10 m a VVN – 110 kV č. 8502, 8509 s ochranným pásom 15 m od krajného vodiča na každú stranu. Na stĺpoch 22 kV vedenia nie sú nainštalované zábrany.

V ochrannom pásme vedení je nutné vykonávať zásahy v zmysle platných právnych predpisov a noriem – s ohľadom na chránené druhy v mimohniezdnej dobe (od 15.9. – 31.3.).

• doprava

Severnú hranicu Pavúkovho jarku tvorí most – krajinársky zaujímavý viadukt tzv. žandársky most cez ktorý vedie neelektrifikovaná jednokoľajová železničná trať z Nového mesta nad Váhom cez Myjavu do Českej republiky.

Územie je prístupné po miestnych komunikáciách medzi osadami – turanskými kopanicami Stará Turá – Drgoňova dolina – Papraď - Vankovci, alebo zo štátnej cesty II. triedy č. 581 Nové Mesto n. V. – Myjava odbočkou doprava pred VN Dubník II.

Priamo v území je v CKN evidovaných – 5 ciest (zastavané plochy), niektoré už nie sú využívané a splyývajú s okolitým terénom TTP. Vyjazdené sú nové „poľné cesty“.

V Drgoňovej doline je vyjazdených niekoľko prístupov autom až k potoku Kostolník priamo cez trávne porasty s krvavcom lekársym (*Sanguisorba officinalis*), čím dochádza k poškodzovaniu biotopov, živných rastlín a hniezd mravcov (*Myrmica rubra*), ktoré sa nachádzajú v trsoch tráv.

• banská činnosť a činnosť vykonávaná banským spôsobom

Priamo v území sa nenachádza žiadny dobývací priestor ani chránené ložiskové územie. Najbližšie k CHA – v katastri obce Myjava cca 12 km JZ od hranice CHA sa nachádza Dobývací priestor Myjava I. na tehliarske suroviny a JV cca 15 km DP Čachtice na stavebný kameň.

• lesné hospodárstvo

Chránené územie sa nachádza mimo lesného pôdneho fondu. Na základe požiadaviek ŠOP SR z dôvodu informovanosti bol CHA zakreslený do lesníckych porastových máp LC Stará Turá.

• poľnohospodárstvo

CHA je obklopený intenzívne obhospodarovanými poľnohospodárskymi pozemkami, ktoré v minulosti prešli rozsiahlymi rekultiváciami a zároveň izolovaný brehovými porastmi Pavlíkovho jarku a potoka Kostolník a miestnymi komunikáciami.

Obhospodarovanie trvalých trávnych porastov v území zabezpečuje podľa dohodnutých pravidiel Poľnohospodárskeho družstva (PD) Stará Turá.

PD Stará Turá využíva podporu v rámci Programu rozvoja vidieka – priame platby na plochu a LFA (znevýhodnené oblasti).

Poľnohospodárske pozemky v okolí chráneného územia sú tiež prevažne v obhospodarovaní PD Stará Turá a súkromných vlastníkov.

- **vodné hospodárstvo**

Drgoňovou dolinou preteká vodný **tok Kostolník** (4-21-09-067, spr. č. 039), ktorý je podľa vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z. z vodohospodársky významným tokom. Správcom toku je SVP, š. p. – OZ Povodie Váhu Piešťany, Správa povodia stredného Váhu II. Piešťany.

Časťou Pavúkov jarok preteká drobný vodný tok **Pavlíkov jarok** (4-21-09, spr. č. 042)

Správcom toku (podľa rozhodnutia MLVD SR č. 196-V/1988-160 zo dňa 25.10.1988) sú Lesy SR, š. p., OZ Trenčín. Zásoby vody v toku sú pomerne malé a v období leta sa pohybujú na hranici minima. Recipient aj na viac týždňov, až mesiacov vysychá.

Potoky sú časťou mikropovodia 4-21-09.

CHA Pavúkov jarok nie je súčasťou ochranného pásma vodárenského zdroja.

- **poľovníctvo**

Územie je súčasťou poľovného revíru: Stará Turá – Mestské lesy, užívateľom je Poľovné združenie Les Stará Turá. Patrí do poľovnej oblasti S IV. Stará Turá – Bošáca

- **rybárstvo**

Potok Kostolník v Drgoňovej doline patrí do rybárskeho revíru 2-0370-4-1, lososový – P, je v správe MO SRZ Stará Turá.

- **cestovný ruch a rekreačno-športové aktivity**

Priamo v území neboli zaznamenané rekreačné aktivity. Územím CHA neprechádza žiadny turistický chodník.

V blízkosti hranice CHA v južnej časti Pavúkovho jarku po spevnenej ceste okolo nádrže Dubník II. smerom do osady Vankovci a južnou hranicou druhej časti CHA v Drgoňovej doline prechádza turistický chodník (zelená značka).

- **urbanizácia a osídlenie**

CHA sa nachádza mimo zastavaného územia mesta Stará Turá.

Pre bielokarpatský región je charakteristické rozptýlené osídlenie. V extraviláne Starej Turej sú to staroturanské kopanice napr. Drgoňova dolina, Vankovci, Paprad', Durcovie dolina.

- **výchova, vzdelávanie**

V roku 2013 bol vybudovaný náučný chodník Drgoňova a Durcovie dolina so štyrmi panelmi, z ktorých panel č. 1 (ÚEV Pavúkov jarok), situovaný na dolnom okraji Drgoňovej doliny v blízkosti bývalého mlyna, informuje o hodnotách tohto ÚEV. Panel č. 2 (Živočíchy v osadách a na kopaniciach) je umiestnený pri domoch v osade Drgoňova dolina.

3 HODNOTENIE

3.1 Ekologické hodnotenie

3.1.1 Hodnotenie stavu biotopov, druhov a stavu ich zachovania (priaznivý stav druhu, biotopu, časti krajiny)

Hodnotenie stavu biotopov a stavu ich zachovania

V území predstavujú predmet ochrany predovšetkým biotopy lužných lesov a podmáčaných nivných lúk. **Lužné lesy** (Ls1.3) sú v území pomerne zachovalé, v časti Pavúkov jarok sú porasty negatívne ovplyvnené výsadbou euroamerického kríženca topoľa kanadského (*Populus × canadensis*). Z inváznych druhov je zaznamenaný hojný výskyt netýkavky malokvetej (*Impatiens parviflora*).

Stav nivných lúk (biotopy Lk6, Lk5) je odrazom nedostatočného obhospodarovania. Niektoré časti nie sú kosené vôbec, s ohľadom na životný cyklus motýľov je územie kosené v skorom letnom termíne, v rokoch, keď obhospodarovateľ nestihne pokosiť lúky do 15.6. ostávajú porasty často bez manažmentu do ďalšej sezóny, čo podporuje šírenie expanzívnych druhov ako pichliač roľný (*Cirsium arvense*) a smlz kroviskový (*Calamagrostis epigejos*). Okraje plôch, nedostupné veľkou technikou, ostávajú dlhodobo bez manažmentu, sú vystavené expanzii konkurenčne zdatných vysokobylinných druhov a lokálne, v centrálnej časti Drgoňovej doliny aj trsti obyčajnej (*Phragmites australis*).

Biotop Lk1 (**nížinné a podhorské kosné lúky**) je v území zastúpený okrajovo, prevažne v komplexe s nivnými lúkami na vyvýšených, suchších miestach územia, na častiach, ktoré nie sú vôbec obhospodarované (pravý breh Pavúkovho jarka). V centrálnej časti Drgoňovej doliny sú plochy s jeho výskytom obhospodarované – kosené, jeho stav je tu relatívne priaznivý.

Hodnotenie stavu vybraných živočíšnych druhov a stavu ich zachovania

spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*)

– lesný až lesostepný druh nižšieho pásma listnatých lesov. Je viazaný predovšetkým na lesné lemy, okraje lesných ciest a svetliny. Polyfágne húsenice žijú najmä na listoch rôznych bylín, hluchavky (*Lamium* spp.), šalvie (*Salvia* spp.), konopáča obyčajného (*Eupatorium cannabinum*), prhl'avy dvojdomnej (*Urtica dioica*) a ďalších. Imága sajú nektár najčastejšie na konopáči obyčajnom (*Eupatorium cannabinum*), menej na baze chabzdovej (*Sambucus ebulus*), bodliakoch (*Carduus* spp.), a pichliačoch (*Cirsium* spp.). Pri zachovaní polootevorených, dobre oslnených lesných lemov s dostatkom kvitnúcich a nektárujúcich vyšších bylín, ako je tomu aj teraz, **nevyžaduje zvláštny druh manažmentu**. Jeho stav v CHA možno považovať za dobrý. Medzi faktory potenciálneho ohrozenia patrí sukcesia, zapojenie a zatienenie lemu lesa, odstraňovanie vyšších kvitnúcich bylín v dobe letu imág, t. j. od konca augusta do polovice septembra.

modráčik bahniskový (*Maculinea nausithous*)

– myrmekofilný druh viazaný na extenzívne využívané vlhké lúky so zachovaným vodným režimom. Živnou rastlinou huseníc a zdrojom nektáru pre imága je iba krvavec lekárske (*Sanguisorba officinalis*). Motýľ je **veľmi citlivý na manažment** – dôležité je pravidelné kosenie lokalít zabraňujúce nežiaducemu zarastaniu a zatieneniu živných rastlín drevinami. Lokalitu je **nutné pravidelne kosiť pred dobou hlavného výskytu imág do 15. júna**, nie neskôr. Dôležité je **ponechávať aspoň 10 % plochy s krvavcami nepokosenej**. Pri

mozaikovitej kosbe sú nepokosené plochy pokosené v nasledujúcom roku. Takýto manažment sa v CHA Pavúkov jarok aj realizuje a dá sa preto považovať za vyhovujúci, čo sa odzrkadľuje aj na jeho tunajšom stave, ktorý sa na vhodnom biotope tohto CHA vyskytuje masovo a jeho stav je priaznivý. Faktormi potenciálneho ohrozenia sú zmena vodného režimu, kosba mimo stanovenú dobu, sukcesia a intenzívna pastva.

modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*)

– myrmekofilné druhy viazané na extenzívne využívané vlhké lúky so zachovaným vodným režimom. Živnou rastlinou húseníc a zdrojom nektáru pre imága je iba krvavec lekárskeý (*Sanguisorba officinalis*). Imága sa vyskytujú v júli až auguste. Samice kladú vajíčka do kvetných hlávok živnej rastliny. Vyliahnuté húsenice vyžierajú 2 – 3 týždne semenníky živnej rastliny. Potom ich opúšťajú, vypadávajú von do podrastu, kde sú nájdené a následne adoptované hostiteľskými druhmi mravcov rodu *Myrmica*. Mravce húsenice prenesú do svojich mravenísk, kde dokončia svoj vývoj využívaním prechodnej parazitickopredátorskej stratégie. Mravčím hostiteľom je predovšetkým bežný mravec *Myrmica rubra*.

Má veľmi **podobné nároky na biotop aj manažment ako** jeho blízko príbuzný **modráčik bahniskový**, a teda biotop aj manažment v CHA Pavúkov jarok možno aj pre tento druh vyhodnotiť ako vyhovujúci. Podobne ako *M. nausithous*, aj on sa na vhodnom biotope (Drgoňova dolina) vyskytuje hojne a jeho stav je priaznivý.

ohniváčik veľký (*Lycaena dispar*)

– hygrofilný dvojgeneračný motýľ viazaný na zachovalé lúčne spoločenstvá a nivy vodných tokov, predovšetkým v nižších polohách. Živnou rastlinou jeho húseníc sú širokolisté druhy štiavov – štiav tupolistý (*Rumex obtusifolius*), štiav kučeravý (*R. crispus*) a štiav konský (*R. hydrolapatum*). Imága sú lokálne, teritoriálne, zo svojej lokality sa príliš nevzdľahujú. Húsenice nie sú myrmekofilné, požírajú iba listy živných rásln. Húsenice druhej generácie prezimujú. Preto **pri zachovaní vodného režimu a zamedzení sukcesie** ohniváčik veľký **nevyžaduje zvláštny druh manažmentu**. Manažment biotopu popísaný pre modráčika bahniskového a krvavcového plne vyhovuje zároveň aj tomuto druhu. Faktormi potenciálneho ohrozenia sú zmena vodného režimu, sukcesia a intenzívna pastva..

kunka žltobruchá (*Bombina variegata*)

– ide o druh ako lesných, tak aj otvorenejších biotopov. Hlavnou podmienkou jej výskytu je **prítomnosť aspoň čiastočne zatienených** (hoci len bylinnou vegetáciou) **plytších vodných telies**. Často postačia aj koľaje na poľných alebo lesných cestách vzniknuté od ťažkých lesných a poľnohospodárskych strojov. Takéto podmienky sa síce zvyknú nachádzať aj v predmetnom CHA Pavúkov jarok, avšak nie pravidelne a len v menšom rozsahu, takže momentálny stav biotopu a manažmentu v ňom sa nedá považovať za plne vyhovujúci pre tento inak bežný druh Slovenska, i Európy.

rosnička zelená (*Hyla arborea*)

– tento čiastočne arborikolný druh je viazaný na podmáčané lúky, pasienky a rozvoľnené krovité formácie. Pre svoju existenciu nutne potrebuje **prítomnosť menších vodných plôch** – **liahnísk**, s dostatkom vodnej a pobrežnej vegetácie. Tak v Pavúkovom jarku, ako aj v Drgoňovej doline ich je nedostatok, obyčajne majú len dočasný charakter, vznikajú napríklad po zapadnutí poľnohospodárskych strojov. Populáciu tohto druhu obojživelníka by bolo možné podporiť vytvorením umelých liahnísk.

slepúch lámavý (*Anguis fragilis*)

– ide o veľmi adaptabilný druh, bežný na trávnatých plochách, v krovinách i lesných porastoch. Tento druh si v ÚEV **nevyžaduje žiadne mimoriadne opatrenia**, prospievajú mu na okrajoch lúk a pasienkov deponované zvyšky rastlinnej hmoty (nekvalitné seno a pod.), v ktorých sa ukrýva, prípadne aj zimuje.

užovka obojková (*Natrix natrix*)

- jeden z najbežnejších hadov nachádza lepšie podmienky v Drgoňovej doline, ktorou preteká potok Kostolník, menej potravy mu poskytuje Pavúkov jarok, v ktorom nežijú ryby. Potravnú bázu tu preň predstavujú hlavne obojživelníky, prípadne jašterice a malé cicavce. Ani tento druh si **nevyžaduje žiadne mimoriadne opatrenia**.

netopier hrdzavý (*Nyctalus noctula*)

- ide o druh viazaný na lesné biotopy, rozptýlenú mimolesnú zeleň, stromoradia a podobné stanovištia. V lete sa ukrýva v stromových dutinách, občas v nich aj zimuje. **Ochranou starých stromov** rastúcich v lesoch i na poľnohospodárskych pozemkoch **prispejeme aj k stabilizácii populácie** tohto druhu netopiera.

3.1.2 Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody v území

Pri stanovení vhodného manažmentu pre travinno-bylinné biotopy je potrebné prihliadať zároveň na potreby cieľových druhov motýľov a ich živných rastlín.

Krvavec lekársky (*Sanguisorba officinalis*) – živná rastlina cieľových druhov modráčikov

Výskyt druhu je zachytený v mape č. 7.3. Hojný (t. j. výskyt s 5 – 20 % pokryvnosťou) je predovšetkým v severnej a južnej časti Drgoňovej doliny, v centrálnej časti je výskyt občasný, do 5 % pokryvnosti, sústredený do vlhších častí nivy. V severnej časti Pavúkov jarok (pod Žandárskym mostom) populácia tohto druhu zaznamenáva v posledných rokoch sústavný pokles, v rokoch 2012, 2013 neboli zaznamenané kvitnúce jedince. Pokryvnosť roztrúsených jedincov tu nedosahuje 1 % pokryvnosť.

3.2 Socioekonomické hodnotenie vybraných aktivít, pozitívne i negatívne vplývajúcich na predmet ochrany

Zo socioekonomických aktivít, pôsobiacich v území, vplývajú na predmet ochrany poľnohospodárstvo, čiastočne výkon rybárskeho práva a energetika.

V súčasnosti je územie CHA v Drgoňovej doline a v severnej časti Pavúkovho jarku obhospodarované nasledovne:

Obhospodarovanie trvalých trávnych porastov (TTP) sa od roku 2004 po dohode ŠOP SR s užívateľom PD Stará Turá prispôsobuje časovo aj plošne potrebám manažmentu cieľových druhov motýľov, najmä modráčikov, a ich živnej rastline – krvavcu lekárskeho (*Sanguisorba officinalis*). V prípade, že obhospodarovateľ nestihne pokosiť lúky do 15.6. ostávajú porasty bez manažmentu do ďalšej sezóny, čo podporuje šírenie expanzívnych druhov ako pichliač roľný (*Cirsium arvense*) či smlz kroviskový (*Calamagrostis epigeios*), prípadne sa vykoná jesenné mulčovanie.

Okraje plôch, nedostupné veľkou technikou, ostávajú dlhodobo bez manažmentu, sú vystavené expanzii konkurenčne zdatných vysokobylinných druhov a lokálne, v centrálnej časti Drgoňovej doliny aj trsti obyčajnej (*Phragmites australis*).

V Drgoňovej doline je vyjazdených niekoľko prístupov autom až k potoku Kostolník priamo cez trávne porasty s krvavcom lekárskeho (*Sanguisorba officinalis*), čím dochádza

k poškodzovaniu biotopov, živných rastlín a hniezd *Myrmica rubra*, ktoré sa nachádzajú v trsoch tráv.

V elektrovoch sa v pravidelných cykloch odstraňuje porast náletových drevín, pri dodržaní zásad ochrany prírody (výrub v mimohniezdnom období) nemá tento zásah negatívne vplyvy na predmet ochrany územia.

V časti Pavúkov jarok sú brehové porasty negatívne ovplyvnené výsadbou euroamerického kríženca topoľa kanadského (*Populus × canadensis*). Z invázných druhov je zaznamenaný hojný výskyt netýkavky malokvetej (*Impatiens parviflora*).

3.3 Členenie územia na ekologicko-funkčné priestory a zóny

3.1.3 Ekologicko-funkčné priestory

Územie nie je zónované, na celom území je navrhnutý štvrtý stupeň ochrany prírody.

Skladá sa z dvoch samostatných častí Pavúkov jarok a Drgoňova dolina – vzdialených od seba cca 650 m.

Na základe viacročných znalostí územia a výsledkov inventarizačného výskumu zameraného na biotické i abiotické zložky, bola vykonaná priestorová diferenciácia územia. Tá spočíva vo vymedzení ekologicko-funkčných priestorov (EFP) ako priestorových jednotiek, ktoré si vyžadujú rovnaký spôsob starostlivosti. Každý EFP má jednotné funkčné zameranie a rovnaké manažmentové opatrenia. Zonácia územia s rôznymi stupňami ochrany nie je potrebná.

Základom vymedzenia ekologicko-funkčných priestorov je diferenciácia územia založená na:

- plošnom vymedzení a zhodnotení zastúpených biotopov
- zmapovaní lokalít významných rastlinných a živočíšnych druhov v území
- antropogénnom ovplyvnení (doterajšom spôsobe využívania v posledných 20-tich rokoch)
- potrebe manažmentu

Vymedzenie ekologicko-funkčných priestorov je zobrazené v mape EFP – príloha č. 7.4

EFP 1: Nivné lúky s aspektom pakostu lúčneho (*Geranium pratense*) a krvavca lekárskeho (*Sanguisorba officinalis*)

v severnej časti Pavúkovho jarku južne od žandárskeho mosta a v Drgoňovej doline, s výskytom biotopov európskeho významu **Lk5** Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúčach (6430), biotopu národného významu **Lk6** Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí. Tieto časti možno považovať za **najcennejšie z hľadiska výskytu motýľov** *Maculinea teleius*, *M. nausithous*, *Lycaena dispar*, *Callimorpha quadripunctaria*, *Polyommatus chiron* (= *Aricia eumedon*), viazaných na nivné lúčne porasty s bohatým zastúpením krvavca lekárskeho (*Sanguisorba officinalis*), pakostu lúčneho (*Geranium pratense*) a symbiotických mravcov rodu *Myrmica*.

EFP 2: Vodné toky (periodicky vysychajúci Pavlíkov jarok, potok Kostolník), **ich brehové porasty a porastové lemy**

(miestami rozšírené do zvyškov nivných lúk), s výskytom prioritného biotopu európskeho významu **Ls1.3** Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (91E0*), s význačným výskytom mohutných vrb, na ktoré sú viazané xylofágne druhy chrobákov napr. predpokladaný – zatiaľ nepotvrdený výskyt prioritného európskeho druhu pižmovca hnedého (*Osmoderma eremita*). Annexový druh motýľov spriadač kostihojový (*Callimorpha*

quadripunctaria) je viazaný predovšetkým na tento priestor, vzhľadom na hojný výskyt jeho živných rastlín. Z hydrofauny – bohatý výskyt ohrozených podeníek rodu *Siphonurus*.

Ide o významný krajinný prvok v intenzívne využívanej okolitej poľnohospodárskej krajine, s bohatým výskytom vtáctva.

Územím EFP 2 v časti Pavúkov jarok prechádzajú elektrovedy VVN, VN. V prieseku sa nachádza rozbahnený porast záružlia močiarného (*Caltha palustris*) a deväťsilu hybridného (*Petasites hybridus*), s bohatým výskytom vysokostebelných mrkvovitých rastlín angelika lesná (*Angelica sylvestris*), boľševník borščový (*Heracleum sphondylium*), ktoré sú významným zdrojom nektáru pre hmyz.

EFP 3: Fragmentované suchšie lúky zväzu *Arrhenatherion elatioris*,

čistočne kosené, čiastočne zarastajúce náletom, s výskytom biotopu európskeho významu **Lk1** Nížinné a podhorské kosné lúky (6510).

EFP (názov a číslo)	Biotopy	Typ zásahu	Výmera (ha)	Výskyt v územi
EFP 1: Nívné lúky s aspektom krvavca lekárskeho (<i>Sanguisorba officinalis</i>) a pakostu lúčneho (<i>Geranium pratense</i>)	Lk5 (6430) Lk6	<ul style="list-style-type: none"> mozaikovitú kosenie 1-krát ročne najneskôr do 15. júna a následné odstránenie biomasy - t. j. kosenie v pruhoch, šachovnicovo a pod. pomocou lištovej kosačky so zvýšenou lištou, v prípade ak obhospodarovateľ nedisponuje lištovou kosačkou je vhodnejšie pokosiť diskovou kosačkou ako nepokosiť. - náhradou mozaikového kosenia môže byť striedavé ponechanie jednej pätiny plochy nepokosenej so živnými rastlinami pre imága. prípadná druhá kosba až po 15. septembri vylúčené mulčovanie plôch možná je extenzívna pastva na otave (bez oplocovania) s vylúčením kôz odstraňovanie náletových drevín, rudérálnych druhov bylín a vyhrabávanie stariny zachovanie vodného režimu hnojenie a košarovanie je v území neprípustné šírenie živnej rastliny – krvavca lekárskeho, kosením a odstraňovaním biomasy aj z plôch bez krvavca, následným rozrušením drnu a roztrúsením nakosených bylín krvavca s dozretým semenom (z mozaiky nepokosených plôch) na narušenú pôdu 	7,08	32 %

EFP (názov a číslo)	Biotopy	Typ zásahu	Výmera (ha)	Výskyt v území
EFP 2: Vodné toky (periodicky vysychajúci Pavlíkov jarok, potok Kostolník), ich brehové porasty a porastové lemy	Ls1.3 (91E0*)	<ul style="list-style-type: none"> • odstraňovanie nepôvodných druhov drevín – euroamerického topola kanadského (<i>Populus × canadensis</i> pri údržbe vodných tokov a uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov • zamedzenie rozširovania brehových porastov (z EFP2) do iných priestorov (vyvetkovanie, odstraňovanie nachýlených stromov, prebierka výmladkových trsov...) • zachovanie starých vrb • udržiavať v poraste a lemoch dobre osvetlené stromy s tvrdým drevom – najmä duby • ponechanie hrubého mŕtveho stojateho aj ležiaceho dreva v poraste tak, aby nebránilo prietoku vody v koryte • vykonávanie zásahov v ochranných pásmach elektrovodov v zmysle platných predpisov a noriem v mimohniezdnej dobe (od 15.9. – 31.3.) • udržiavanie členitých, presvetlených porastových lemov s vysokým percentuálnym zastúpením vysokých nektarujúcich bylín, dokášanie po 15. septembri • obnova zazemnených rybníčkov v dolnom úseku Pavúkovho jarku 	12,25	54 %
EFP 3: Fragmentované suchšie lúky zväzu Arrhenatherion elatioris,	Lk1	<ul style="list-style-type: none"> • kosenie a následné odstránenie biomasy 1-krát ročne • vylúčené mulčovanie plôch • možná je extenzívna pastva na otave • odstraňovanie náletových drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny 	3,21	14 %

3.3.2 Zóny

Územie CHA nie je zónované.

4 CIELE A OPATRENIA

4.1 Strategické ciele (SC) na dosiahnutie priaznivého stavu

SC1. Zabezpečiť nenarušený vodný režim oboch lokalít.

SC2. Zabezpečiť zlepšenie a následné udržiavanie priaznivého stavu biotopov, tvoriacich predmet ochrany chráneného územia (Ls1.3, Lk1, Lk5, Lk6).

SC3. Zachovať druhovú pestrosť teplomilného hmyzu a priaznivé podmienky pre ostatné živočíšne druhy, ktoré sú predmetom ochrany.

SC4. Zabezpečiť priaznivý stav populácie modráčikov.

SC5. Zabezpečiť kontinuitu získavania informácií o chránenom území pre účely odbornej starostlivosti o územie a propagácie územia smerom k verejnosti

4.2 Operatívne ciele (OC) na dosiahnutie priaznivého stavu

- **OC1. Vylúčenie aktivít s negatívnym dopadom na jestvujúci vodný režim**

SC1., SC2., SC3. je možné dosiahnuť udrzaním vodného režimu – vylúčením regulácie vodných tokov, odvodnenia nivných lúk, udrzaním čistoty podzemných aj povrchových vôd. Existenčné podmienky obojživelníkov, ale aj niektorých druhov bezstavovcov je možné docieľiť vytvorením malých vodných plôch (liahnísk), napr. v dolnom úseku Pavúkovho jarku obnovením pôvodných malých rybníčkov. Hnojenie a košarovanie sú v území neprípustné.

- **OC2. Potláčanie sukcesných zmien biotopov manažmentovými opatreniami a vytvorenie podmienok pre priaznivý vývoj chránených druhov**

Optimálnym spôsobom dosiahnutia strategických cieľov SC2. a SC3. je zabezpečenie obhospodarovania územia t.j. využívanie územia pravidelným každoročným mozaikovitým kosením s ponechaním minimálne 1/5 územia nepokoseného. Kosenie je potrebné vykonávať vo vhodnom termíne, ktorý vyhovuje cieľovým druhom motýľov (t.j. do 15. júna, alebo až po 15. septembri). Pravidelným kosením a odstraňovaním biomasy sa zabráni aj nepriaznivým sukcesným zmenám. Mulčovanie s ponechaním biomasy na lokalite nie je vhodné. Extenzívna pastva bez oplocovania na otave je možná, v EFP1 s vylúčením kôz .

V súčasnosti manažmentové opatrenia vykonáva PD Stará Turá v spolupráci a pod dohľadom ŠOP SR, Správy CHKO Biele Karpaty

- **OC3. Podpora šírenia krvavca lekárskeho (*Sanguisorba officinalis*) na lokalite**

Zvýšenie populácie modráčikov, dosiahnutie SC4. vyžaduje plošne rozšírenejšie a početnejšie porasty živnej rastliny – krvavca lekárskeho, čo je možné dosiahnuť vhodným manažmentom – kosením a odstraňovaním biomasy aj z plôch bez krvavca, následným rozrušením drnu a roztrúsením nakosených bylín krvavca s dozretým semenom (z mozaiky nepokosených plôch) na narušenú pôdu.

- **OC4. Vytvorenie biotopov so solitérne stojacimi a dobre oslnenými stromami**

Solitérne stojace, dobre oslnené stromy (brest, dub, jelša, topol, vrbá) preferujú pre svoj larválny vývoj mnohé zriedkavé druhy motýľov a xylofágnych chrobákov. Podpora týchto druhov napĺňa SC2. a SC3.

Odstraňovanie náletu a vyvetvovanie je vhodné použiť aj v okolí solitérnych stromov – zabráni sukcesii a zároveň umožní aj lepší prístup pre mechanizovanú kosbu.

- **OC5. Udržiavanie členitých, presvetlených porastových lemov s vysokým percentuálnym zastúpením vysokých nektarujúcich bylín**

SC2. a SC3 podporuje aj priebežné udržiavanie lemových plôch, zamedzením rozrastania brehových porastov z EFP2 do priliehajúcich lúk odstraňovaním náletu a prevísajúcich konárov, prebierkou výmladkových trsov, prípadne vyvetvovaním stromov sa umožní vytváranie presvetlených členitých lemov, na ktoré je viazaný predovšetkým spriadač kostihojový (*Euplagia quadripunctaria*). Jeho polyfágne húsenice žijú na listoch rôznych bylín a imága sajú nektár na vysokých nektarujúcich bylinách – najčastejšie na konopáči obyčajnom (*Eupatorium cannabinum*), menej na baze chabzdovej (*Sambucus ebulus*), bodliakoch (*Carduus* spp.), a pichliačoch (*Cirsium* spp.). Manažmentové zásahy v porastoch je potrebné vykonávať v mimohniezdnom období a odstraňovanie vyšších kvitnúcich bylín je nevhodné v dobe letu imág koniec júla – polovica septembra, t.j. dokášať až po 15. septembri.

- **OC6. Zachovanie brehových porastov a zabezpečenie ich obnovy**

K dosiahnutiu SC2. a SC3. je potrebné udržať v priaznivom stave aj biotop Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (91E0*) a to prostredníctvom odstraňovania nepôvodných druhov drevín – euroamerického topoľa kanadského (*Populus × canadensis*) pri údržbe vodných tokov a uplatňovania pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov (jelša, vŕba, jaseň). Žiaduce je zachovať staré vŕby, vzhľadom na možný, zatiaľ nepotvrdený výskyt pižmovca hnedého (*Osmoderma eremita*), prípadne iných chránených a vzácných druhov bezstavovcov. Ďalej je potrebné ponechávať hrubé mŕtve stojaté aj ležiace drevo v poraste tak, aby nebránilo prietoku vody v koryte a udržiavať v poraste a lemoch dobre osvetlené stromy s tvrdým drevom – najmä duby.

S ohľadom na cieľové druhy motýľov je žiaduce zamedziť rozširovaniu brehových porastov z EFP2 do iných priestorov CHA (vyvetvovaním, odstraňovaním nachýlených stromov, prebierkou výmladkových trsov...) a udržiavať presvetlené lemy.

Údržbu brehových porastov a zásahy v ochranných pásmach elektrovodov v zmysle platných predpisov a noriem je potrebné vykonávať v mimohniezdnej dobe, s ohľadom na let imág spriadačov v lemových spoločenstvách až od polovice septembra do konca marca.

- **OC7. Pravidelný monitoring, inventarizačný výskum, komunikácia**

Kontinuitu získavania informácií o území SC5. je potrebné zabezpečiť pravidelným monitoringom stavu biotopov, stavu populácie živých rastlín a hostiteľských druhov a opakovaným inventarizačným výskumom vybraných skupín bezstavovcov. Získané informácie následne zrozumiteľným spôsobom komunikovať vlastníkom a užívateľom i širšej verejnosti.

Účinnosť opatrení bude sledovaná vizuálne a monitoringom annexových druhov živočíchov – konkrétne sledovaním ich početnosti, plochy výskytu a vitality ich živých rastlín.

4.3 Navrhované opatrenia a regulatívy

Všetky navrhované opatrenia sú vo vzťahu k starostlivosti o územie, t. j. voči vlastníkom a užívateľom pozemkov. Vo vzťahu k cestovnému ruchu a návštevnosti územia nie sú navrhované žiadne opatrenia.

Popri optimálnej starostlivosti o biotopy je potrebné v území zabezpečiť vhodné podmienky pre existenciu druhov, ktoré v území predstavujú predmet ochrany.

Pre zachovanie populácií chránených motýľov je potrebné zabezpečiť podmienky pre ich živné rastliny – zachovať vodný režim na lokalite, zabrániť sukcesii a zohľadniť vývojový cyklus vhodným načasovaním manažmentu.

Pre modráčiky *Maculinea teleius* a *Maculinea nausithous* viazané na extenzívne využívané vlhké lúky so zachovaným vodným režimom je živnou rastlinou húseníc a zdrojom nektáru pre imága krvavec lekársky (*Sanguisorba officinalis*). Imága sa na krvavci vyskytujú v júli až auguste. Vtedy samice kladú vajíčka do kvetnatých hlávok, kde vyliahnuté húsenice 2 – 3 týždne vyžierajú semenníky živnej rastliny. Potom vypadávajú von do podrastu, kde sú nájdené, následne adoptované hostiteľskými druhmi mravcov rodu *Myrmica* a prenesené do mravenísk.

Pre ohniváčika veľkého (*Lycaena dispar*), ktorý je viazaný na zachovalé lúčne spoločenstvá a nivy vodných tokov a požiera širokolisté druhy štiavov štiav tupolistý (*Rumex obtusifolius*), štiav kučeravý (*R. crispus*) a štiav konský (*R. hydrolapatum*) je tiež žiaduce zachovanie vodného režimu a zamedzenie sukcesie.

Pre spriadača kostihojového (*Euplagia quadripunctaria*), ktorý je viazaný na lesné lemy, okraje ciest a svetliny – polyfágne húsenice žijú najmä na listoch rôznych bylín, hluchavky (*Lamium* spp.), šalvie (*Salvia* spp.), konopáča obyčajného (*Eupatorium cannabinum*), pŕhl'avy dvojdomej (*Urtica dioica*) a ďalších, imága sajú nektár najčastejšie na konopáči (*Eupatorium cannabinum*), menej na baze chabzdovej (*Sambucus ebulus*), bodliakoch (*Carduus* spp.), a pichliačoch (*Cirsium* spp.) je žiaduce udržiavať polootvorené, dobre oslnené lemy brehových porastov s dostatkom kvitnúcich a nektárujúcich vyšších bylín a zásahy vykonávať mimo obdobia letu imág, ktoré býva od konca júla do polovice septembra.

Spoločným menovateľom všetkých cieľových druhov motýľov je ich väzba na zachovalé, extenzívne obhospodarované kvetnaté vlhké lúky. Vo všetkých prípadoch ide o lokálne, ekologicky náročné druhy, u ktorých v posledných rokoch zaznamenávame na väčšine lokalít výskytu postupný pokles početnosti. Príčiny tohto trendu spočívajú predovšetkým v zmenách manažmentu. **Faktory ohrozenia sú pre všetky druhy spoločné** – narušenie vodného režimu lokalít, celoplošná intenzívna kosba v jednom termíne s neponechaním nepokosených častí, resp. aj dlhodobá absencia kosby a následná sukcesia.

Pre lokálne populácie kunky žltobruchej, rosničky zelenej, resp. aj ďalších druhov obojživelníkov a niektorých bezstavovcov bude prospešné vytvoriť malé vodné plochy (liahniská).

Navrhované opatrenia v oblasti praktickej starostlivosti

Na základe analýzy súčasného stavu, so zohľadnením vývoja územia a s cieľom dosiahnuť priaznivý stav druhov a biotopov chráneného územia navrhujeme diferencovane, podľa vymedzených jednotlivých EFP tieto konkrétne opatrenia praktickej starostlivosti:

regulačné zásahy:

EFP 1: Nivné lúky s aspektom *Geranium pratense* a *Sanguisorba officinalis*

- mozaikovité kosenie najneskôr do 15. júna a následné odstránenie biomasy 1-krát ročne (t. j. v pruhoch, šachovnicovo a pod.) najvhodnejšie pomocou lištovej kosačky so zvýšenou lištou, v prípade že obhospodarovateľ nedisponuje lištovou kosačkou je vhodnejšie lokalitu pokosiť diskovou kosačkou ako nepokosiť. Náhradou mozaikovitého kosenia môže byť striedavé ponechanie jednej pätiny plochy nepokosenej so živnými rastlinami pre imága.
- prípadná druhá kosba je možná iba po 15. septembri, opäť mozaikovitým spôsobom
- vylúčenie mulčovania plôch

- možná je extenzívna pastva na otave (bez oplocovania) s vylúčením kôz
- blokovanie sukcesie – odstraňovanie náletových drevín a vyhrabávanie stariny
- zachovanie vodného režimu
- vylúčenie hnojenia a košarovania v území
- šírenie živnej rastliny – krvavca lekárskeho, čo je možné dosiahnuť vhodným manažmentom – kosením a odstraňovaním biomasy aj z plôch bez krvavca, následným rozrušením drnu a roztrúsením nakosených bylín krvavca s dozretým semenom (z mozaiky nepokosených plôch) na narušenú pôdu.

EFP 2: Vodné toky (Pavlíkov jarok, potok Kostolník), ich brehové porasty a porastové lemy

- odstraňovanie nepôvodných druhov drevín – euroamerického topola kanadského (*Populus × canadensis*) pri údržbe vodných tokov a uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov
- zamedzenie rozširovania brehových porastov (z EFP2) do iných priestorov (vyvetvovanie, odstraňovanie nachýlených stromov, prebierka výmladkových trsov...)
- zachovanie starých vrb
- udržiavať v poraste a lemoch dobre osvetlené stromy s tvrdým drevom – najmä duby
- ponechanie hrubého mŕtveho stojateho aj ležiaceho dreva v poraste tak, aby nebránilo prietoku vody v koryte
- vykonávanie zásahov v ochranných pásmach elektrovodov v zmysle platných predpisov a noriem v mimohniezdnej dobe (od 15.9. – 31.3.)
- udržiavanie členitých, presvetlených porastových lemov s vysokým percentuálnym zastúpením vysokých nektarujúcich bylín, dokášanie po 15. septembri
- obnova zazemnených rybníčkov v dolnom úseku Pavúkovho jarku

EFP 3: Fragmentované suchšie lúky zväzu *Arrhenatherion elatioris*

- kosenie a následné odstránenie biomasy 1-krát ročne
- vylúčenie mulčovania plôch
- možná je extenzívna pastva na otave
- odstraňovanie náletových drevín, vyhrabávanie stariny

4.4 Opatrenia a regulatívy vyplývajúce z príslušného medzinárodného dohovoru

Územie je súčasťou európskej sústavy chránených území (tzv. NATURA 2000). Všetky opatrenia, navrhované v časti 4.3. sú v súlade s cieľmi ochrany územia v zmysle príslušnej európskej legislatívy a sú potrebné pre jej naplnenie.

5 SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI

Tento program starostlivosti sa vypracováva na obdobie 10 rokov vzhľadom na skutočnosť, že ide o nelesné územie, manažmentové opatrenia je potrebné vykonávať každoročne a ich účinnosť je vhodné vyhodnocovať v kratšom časovom období, ako je v súčasnosti odporúčaných 30 rokov (novela zákona č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny účinná od 01.01.2014).

Vyhodnotenie účinnosti realizovaných opatrení spolu s analýzou stavu prírodných podmienok a socio-ekonomických pomerov bude vstupom pre stanovenie nových operatívnych cieľov a navrhovaných opatrení na ich dosiahnutie v nasledujúcom programe starostlivosti.

Zhodnotenie operatívnych cieľov bude vyhodnotené v nasledujúcej tabuľke:

Operatívny cieľ	Navrhované opatrenia	Spôsoby realizácie návrh	Termíny realizácie návrh	Vyhodnotenie realizácie	Preukázateľnosť realizácie	Zhodnotenie dosiahnutia cieľa	Ekonomické zhodnotenie
• OC1. Vylúčenie aktivít s negatívnym dopadom na jestvujúci vodný režim	zamedziť regulácii - vodných tokov - odvodneniu nivných lúk,	zákonné opatrenia	trvale				
	udržať čistotu podzemných aj povrchových vôd	zákonné opatrenia	trvale				
	vytvoriť liahniská pre obojživelníky	obnoviť zazemnené malé rybníčky v dolnom úseku Pavúkovho jarku	2014 – 2024				
• OC2. Potláčanie sukcesných zmien biotopov manažmentovými opatreniami a vytvorenie podmienok pre priaznivý vývoj chránených druhov	mozaikovité kosenie s ponechaním min.1/5 územia nepokoseného, odstránenie biomasy v EFP1	lišťová (disková) kosačka, krovinorez, mechanizované hrabanie, odvoz sena	každoročne do 15. júna, prípadná druhá kosba je možná až od 15. septembra				
	kosenie a odstraňovanie náletu v EFP3	kosačka, krovinorez mechanizované hrabanie, odvoz sena	každoročne				
	extenzívna pastva v EFP1, EFP3	vylúčiť kozy v EFP1, bez oplocovania	každoročne na otave				

Operatívny cieľ	Navrhované opatrenia	Spôsoby realizácie návrh	Termíny realizácie návrh	Vyhodnotenie realizácie	Preukázateľnosť realizácie	Zhodnotenie dosiahnutia cieľa	Ekonomické zhodnotenie
• OC3. Podpora šírenia krvavca lekárského (<i>Sanguisorba officinalis</i>) na lokalite	kosenie, odstránenie biomasy, narušenie drnu a roztrúsenie krvavca s dozretým semenom z mozaiky nepokosených plôch	kosačka, krovinorez s násadcom na rozrušenie pôdy, pôdna fréza, brány za traktor	2014 – 2024				
• OC4. Vytvorenie biotopov so solitérne stojacími a dobre oslnenými stromami	zachovať jestvujúce solitéry, zabezpečiť ich náhradu	zákonné opatrenia - nepovoliť výruby mimolesnej zelene	priebežne				
	odstraňovať nálet v ich okolí, prípadne vyvetvovať	krovinorez, motorová píla, vyvetvovač	priebežne				
• OC5. Udržiavanie členitých, presvetlených porastových lemův s vysokým percentuálnym zastúpením vysokých nektarujúcich bylín v EFP2	zamedziť rozrastanie brehových porastov z EFP2 do lúk v EFP1 a EFP3 a presvetľovanie lemův odstraňovaním náletu a prevísajúcich konárov, vyvetvovaním, prebierkou výmladkových trsov	krovinorez, motorová píla, vyvetvovač	v mimohniezdnom období s ohľadom na let imág spriadača až od 15.9. do 31.3.				
	kosenie vyšších kvitnúcich bylín je nevhodné v dobe letu imág od konca júla do polovice septembra	kosačka, krovinorez	dokášať po 15. septembri				

Operatívny cieľ	Navrhované opatrenia	Spôsoby realizácie návrh	Termíny realizácie návrh	Vyhodnotenie realizácie	Preukázateľnosť realizácie	Zhodnotenie dosiahnutia cieľa	Ekonomické zhodnotenie
• OC6. Zachovanie brehových porastov a zabezpečenie ich obnovy v EFP2	odstraňovanie nepôvodných druhov drevín – euroamerického topola (<i>Populus canadensis</i> agg.)	krovinorez, motorová píla, odvoz biomasy	pri údržbe vodných tokov v mimohniezdnom období s ohľadom na let imág spriadača až od 15.9. do 31.3				
	uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov	nálet pôvodných drevín alebo sadenice (jelša, jaseň, vrby)	trvale				
	zákonná údržba v ochranných pásmach elektrovodov s odstránením biomasy	motorová píla, krovinorez	v mimohniezdnom období s ohľadom na let imág spriadača až od 15.9. do 31.3				
• OC7. Pravidelný monitoring, inventarizačný výskum, komunikácia	získavanie informácií o území	inventarizačný výskum cieľových skupín, monitoringom stavu biotopov, populácií živných rastlín a hostiteľských druhov	opakovane				
	sprostredkovanie informácií o území	komunikácia s vlastníkami, užívateľmi, verejnosťou	priebežne				

6 ZÁVEREČNÉ ÚDAJE

6.1 Použité podklady a zdroje informácií

Baláž, D., Marhold, K., Urban, P. eds, 2001: Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska, Ochr. Prír. 20 (Suppl.)

Feráková, V., Maglocký, Š, et Marhold, K., 2001: Červený zoznam paprad'orastov a semenných rastlín Slovenska (december 2001) In: Baláž, D., Marhold, K., et Urban, P. eds., Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska, Ochr. Prír. 20 (Suppl.): 48-81

Gojdičová, E., Cvachová, A., Karasová, E., 2002: Zoznam nepôvodných, invázných a expanzívnych cievnatých rastlín Slovenska 2. Ochrana prírody, Banská Bystrica, 21: 59 – 79).

Stanová, V., Valachovič, M. (eds.), 2002: Katalóg biotopov Slovenska, Daphne - inštitút aplikovanej ekológie pre Štátnu ochranu prírody SR, 225 p.

Vít'az, L., 2013: Lepidoptera CHA Pavúkov jarok, Ms., depon. in SCHKO Biele Karpaty et ISTB

Rezervačná kniha PP Pavúkov jarok a CHA Pavúkov jarok. Dep.in SCHKO Biele Karpaty

Zbierka zákonov SR, čiastka 212. Zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny. Min. spravodlivosti SR, Bratislava.

6.2 Doklad o prerokovaní programu starostlivosti s vlastníkmi dotknutých pozemkov

Nie je súčasťou programu starostlivosti pri jeho predkladaní

6.3 Vyhodnotenie pripomienok dotknutých orgánov štátnej správy, samosprávy, zainteresovaných subjektov a vlastníkov pozemkov

Kapitola sa nespracováva pred zaslaním programu starostlivosti

6.4 Údaje o vyhotovovateľovi a spracovateľovi programu starostlivosti

Vyhotovovateľ: ŠOP SR – Správa CHKO Biele Karpaty, Nemšová

Spracovatelia: Demovič Boris, Mgr.

Đurček Matúš, Mgr.

Koľajová Soňa, Ing.

Májsky Jozef, RNDr.

MertanVladimír, Ing.

Mertanová Sylva, Mgr.

Rajcová Katarína, RNDr,

Externá spolupráca: p. Ľubomír Vít'az, Kvetinová 1, Nové Mesto nad Váhom

Zodpovedný pracovník: Ing. Drahomír Stano, riaditeľ Správy CHKO Biele Karpaty

Adresa: ŠOP SR, Správa CHKO Biele Karpaty, Trenčianska 31, 914 41 Nemšová

Dátum vypracovania: 02/ 2014

7 PRÍLOHY

7.1 Súpis parciel CKN

7.2 Prehľad foriem vlastníctva podľa druhov pozemkov

7.3.1 Mapa biotopov

7.3.2 Mapa druhov

7.4 Mapa a prehľad ekologicko-funkčných priestorov

7.5 Mapa lesných pozemkov - nepriložená

7.6 Mapa chráneného územia (situácia 1:50 000 a CKN)

7.7 Mapa negatívnych socioekonomických aktivít – nepriložená

7.8 Prehľad vlastníkov a užívateľov podľa CKN

7.9 Prehľad vlastníkov podľa KN-E

7.10 Mapa – identifikácia CKN a KN-E k. ú. Stará Turá